Jolsvai András

Eperszezon XIV.

28.

Ha egy üzlet beindul…

Alig telt el egy hét az emlékezetes pincérverseny óta, a Zimmerliben már megint feje tetejére állt az élet. Szokatlan izgalom illata szállt a levegőben, s mindenki kíváncsian fordult a közelgő események felé. Mindenki, kivéve a Franzl-t, aki kétségbeesetten tapasztalta, hogy itt újabban lábbal tiporják a tradíciókat, és az embernek nap mint nap másfajta kihívásokkal kell szembenéznie.

Virágkorzót rendeztek ugyanis a Stefánián.

A Virágkorzót az Otthon Kör tagjai találták ki, hogy bevételéből gyűjtést rendezhessenek a tűzkárosultak javára. Az ötletet azonban hamar fölkarolta a Dzsentri kaszinó meg a Tattersall igazgatósága, sőt, meglepetésre a honi arisztokrácia is nyitottnak mutatkozott. Igazi össznépi mulatság lett tehát a Virágkorzóból, afféle vidám tavaszünnep, ami, nem mellesleg, tízezer forint tiszta jövedelmet hozott a nap végére, melyet (minden bizonnyal) szétosztottak aztán a szenvedők között.

Persze, hogy a Jánosnak nevezett Jenő, mint frissen megválasztott Otthonos, maga is szerepet vállalt a szervezésben. (Olyan nevek mellett, mint Rohonczy Gida, gróf Almássy Kálmán, Beniczky Gábor vagy Megyeri Krausz Izidor, hogy csak néhányat említsünk.) És persze, hogy hűséges múzsahelyettese mindenáron szerette volna látni ezt a különleges eseményt.

Arról szó sem lehetett, hogy megint otthagyja a vendéglőt, és mint valami civil, elsétáljon a ligetig. (Merthogy a Virágkorzó, fájdalom, bár a Stefánián rendezték, nem terjedt ki a Víztoronyig, hanem csak az Andrássy és István utak közötti szakaszt foglalta magába. A fogatok az Iparcsarnok előtt gyülekeztek, aztán a jégpályától elügettek az István útig, ott megfordultak, és, kikerülve az artézi kutat, visszatértek a kiindulópontjukra. Aztán kezdték az egészet elölről. És ez a pompás felvonulás három órán át tartott, délután négytől egészen estvéli hétig.) Lolának tehát valami mást kellett kitalálnia. Ezúttal, meglepetésére, az anyja sietett a segítségére.

– Büfé! – mondta, amikor a legkisebb gyermeke elszipogta neki, mi volna a vágya. – Hidegbüfé.

Ilyen egy igazi anya, hiába. És ennyire egyszerű legyőzni egy akadályt, ha mindenki akarja.

A Zimmerli tehát május huszadikán, szombaton, választott képviselői által, kitelepült a ligetbe. Stau bácsi előző nap összeeszkábált háromasztalnyi pultot, aznap pedig egy triciklin folyamatosan hordta a szendvicseket, süteményeket, lángosokat a Gizella utcából a zenepavilon mellé, ahol aztán a Franzl meg a Lola eladott mindent, ami a keze ügyébe került. Az már négy óra tájt látszott, hogy az ötlet financiálisan ezer percentig beütött, de Lola nem pénzt akart keresni, hanem csak a költőjét, de az bezzeg nem látszott sehol. Részben, mert a szervezés gondja messzire szólította, részben, mert a hatalmas tömeg, mely hömpölyögve ellepte a Stefániát, s melynek egy jelentős része éppen a hidegbüfé előtt préselődött egymáshoz, teljesen elzárta előle a kilátást. Lola egészen elszontyolodott: ebből nemhogy találkozás nem lesz, de fikarcnyit se lát majd az egész eseményből, gondolta keserű szájízzel.

Megint a Trézsi húzta ki a slamasztikából. A Trézsi, akinek az állapota már nemigen támogatott volna egy efféle kalandot, egyszerre feltűnt a pult mellett, mintha csak nézelődő volna, aztán a következő pillanatban már a pult mögé került, gyorsan köténynyt kötött, és intett a húgának.

– Menj, nézz körül egy kicsit, ilyet még úgyse láttál! Tudsz vigyázni magadra, ugye?

Lola hálásan bólintott, aztán átverekedte magát a tömegen, és megállt a kocsiút mellett. A felvonulók akkor éppen a jégcsarnok felé tartottak megint, a sor eleje már elhaladt előtte, a moraj most az útkanyar mögül szűrődött felé, ahová hevenyészett tribünöket állítottak a rendezők a hölgyközönség számára. Lola tett néhány lépést abba az irányba, de aztán megérkezett elé a kocsisor második fele, és a látvány egy pillanat alatt feledtette vele korábbi tervét. (Tudniillik, hogy a tribün tetejéről megpróbálja átlátni a terepet, hátha felfedezi valahol a költőt.) Mintha egy mesekönyv lapjai nyíltak volna ki előtte, Lola tátott szájjal bámulta a szeme előtt elügető fogatokat. Ami virágot az évszak csak ajándékozni tudott, az mind megjelent, pazar bőségben, a délutáni korzón. Rózsa, liliom, orgona, szegfű, pipacs, nefelejcs, akácvirág, gyöngyvirág, búzavirág, labdarózsa és még annyi más vonultak föl a leány tágra nyílt szemei előtt: virágba borult az egész sugárút, virágba borultak a kocsik, a lovak, a szereplők, a nézők. A hintók oldalán csinos, fiatal lányok álltak, és a kezükben lévő csokorból folyamatosan hajigálták a virágokat a közönség közé. A nézők meg vissza. Virágeső, gondolta Lola, és önkéntelenül tapsolni kezdett.

Ekkor ért hozzá az utolsó csoport, melyet a cirkuszigazgató tarantánja vezetett. A különös alakú, pálmalevelekkel dúsan feldíszített kocsit három ló húzta, egy lipicai középen, és két póni a széleken: az apró lovak

éppen kettőt léptek, míg a nagy egyet, ezzel különös hullámzást adva mozgásuknak. Mögöttük jöttek az arisztokraták színpompás négyes- és ötösfogatai, Bethlenek és Zichyek, Andrássyak és Széchenyiek, Károlyiak és Csekonicsok végeláthatatlan sorban. A virágok hulltak, csak hulltak, a közönség sikongatott és tapsolt, és a sikongatás sikítássá, a taps tapsorkánná forrósodott, amikor a sor végén feltűnt a két ünnepelt primadonna, Blaha Lujza és Kűry Klára fogata: a két színésznő mosolyogva integetett, s a virágok mellett csókokat is dobott a rajongók közé.

A legnagyobb sikert aratott díszítések mehettek még egy jutalomkört, Lola pedig megcsodálhatta, mi mindent képes létrehozni az emberi szellem ezekből a törékeny, múlandó növényekből. Az egyik kocsi madárfészket ábrázolt, melyből ifjú leányfejek, mint fiókák, kandikáltak elő, a másik kocsi motívumait hatalmas napraforgók szolgáltatták. A négy kerék négy napraforgó volt, és a kocsira boruló sátor is ebből a virágból épült. A harmadik hintó orgona lugassá volt varázsolva, a negyedik lótuszokból és sásból volt felépítve, mintha a Nílus partjáról érkezett volna. Lola nem hitt a szemének. A tavaszi levegő, a bódító virágillat, a lelkes tömeg egészen elvarázsolta. Arra vágyott, bárcsak itt teremne most a költő, és a karjaiba zárná.

Nehezen hagyta ott harcálláspontját. Mire visszaért a büféhez, a Trézsi meg a Franzl mindent eladott, az utolsó kenyérdarabkáig, Stau bácsi már asztalok szétszedésével foglalatoskodott. Ott volt a költő is, elmélyülten beszélgetett a Trézsivel, akinek a kalapját egy vörös rózsa díszítette.

– Itt van az én kis múzsácskám! – derült föl a költő arca. – Már mindenhol kerestem! Remélem, nem lett hűtlen hozzám!?

– Ahogy maga sem énhozzám! – replikázott Lola a tervezettnél egy kissé élesebb hangon.

29.

Weichner Géza imádta a feleségét.

Éppen ilyen asszonyt kívánt magának.

Trézsi nemcsak szép volt, nemcsak szorgalmas, türelmes, nyugodt és elegáns, de okos is. Méghozzá olyan igazán asszonyosan okos, aki nemcsak megérti a férje gondjait, hanem azt is pontosan tudja, hogyan támogathatná az urát. Trézsi sosem mondott ellent a Weichner Gézának, sosem mondta, hogy ez ne így legyen, hanem úgy, olyan finoman vezette rá a helyes megoldásra a férfit, hogy az a végén azt hihette, maga is éppen ezt akarta. Trézsi soha nem szólt bele az ura dolgaiba, csak akkor, ha a férfi

ezt igényelte. Akkor viszont mindig megtalálta a megoldást – úgy méghozzá, mintha a férje találta volna meg.

Egyszóval az újpesti Toldy utcában a Trézsi hordta a nadrágot. De ez csak egy olyan századvégi, láthatatlan nadrág volt, amelyről senki nem tudott, ha nem akart tudni róla. A világ felé természetesen a Weichner Géza volt a családfő, sőt, ha nagyon akarta, önmaga felé is.

Weichner Géza a tenyerén hordta az asszonyát. Trézsinek nem lehetett olyan kérése, amit ne teljesített volna. (Ez persze azért működött olyan gördülékenyen, mert a Trézsi mindig csak olyasmit kért, amit a férje teljesíteni tudott.) De a Trézsinek legtöbbször kérnie sem kellett. Weichner Géza minden nap meglepte valamivel az asszonyát, hol egy kis pralinét vitt haza, hol valami egzotikus gyümölcsöt, hol egy fésűt, csatot, kalaptűt. Trézsinek minden hétfőn járt egy vörös rózsa, első együttlétük emlékére (az úgy jön ki, hogy az esküvő természetesen vasárnap volt, nyolcvannyolc egy koranyári vasárnapján, de egymáséi csak hétfő hajnalban lettek), gyerekszüléskor pedig gyémántgyűrű járt neki: ha fiút szült, kétköves, ha lányt, egyköves. És Weichner Géza zokszó nélkül fizette a szabószámlákat meg a kalapszámlákat, meg az összes számlákat, amelyek csak várták, és tiszteletben tartotta a felesége szokásait, nem korlátozta őt mozgásában, ráhagyta a ház vezetését, a cselédség irányítását és a gyermekek nevelését. Weichner Géza büszke volt a feleségére, mosolyára, termetére, öltözékére, szívesen jelent meg vele társaságban is, szívesen dicsekedett a Trézsivel, örült, hogy megmutathatja a világnak, milyen nagyméretű asszonya van neki, szívesen ment vele színházba, bálokba, s ha snájdig gavallérok elkérték tőle egy-két táncra, Weichner Géza párásodó szemmel nézte a parketton suhanó asszonyát. Mint egy világítótorony, gondolta egyszer, belefeledkezve a felesége látványába: ez a hasonlat aztán megtetszett neki, mert tényleg így érezte, hogy e nő mellett biztonságban tudhatja magát, hogy amíg őt látja, mindig ki tud majd menekülni az élet tengerének alattomos zátonyai közül.

Weichner Géza boldog ember volt.

S ha megkérdezték volna tőle, mit gondol, boldog-e a felesége is mellette, határozottan rávágta volna, hogy igen. Miért ne lenne boldog? Szolid életvitelű, szerető férje van, szép gyerekei, anyagi biztonsága, társadalmi rangja, betegségek nem kínozzák, szépsége semmit nem kopott két gyermek szülése után, hát miért ne lenne boldog? Mire vágyhatna még egy nő a tizenkilencedik század végén?

Weichner Géza felvilágosult polgárnak tartotta magát, vallotta, hogy a nőknek is vannak bizonyos jogai, a férfiak nem tekinthetik őket saját birtokuknak, nem rendelkezhetnek velük kényük-kedvük szerint,

mindazonáltal az olyan szélsőséges nézeteket, amelyek a nők szavazati jogára vagy felsőbb tanulmányaikra vonatkoztak, mereven elutasította. A nők helye a családi tűzhely mellett van, övék a jövőgeneráció nevelésének nemes feladata, ezt sem a társadalom, sem a férfiak nem tudják átvenni tőlük, de ez nem jelent valamiféle alárendelést, végre is e hivatás magasrendű betöltése önmagában is elég, hogy a nő számára kivívja a férje és nemzete tiszteletét. Ilyesféleképpen gondolkodott a Weichner Géza, amire az apósa azt szokta mondani a Zimmerli asztala mellett, hogy ezt mintha már Kölcseynél is olvasta volna, meg Vörösmartynál, úgy látszik, mégse ment a könyvek által a világ elébb, aztán meg, a következő körnél azt, hogy próbálja meg igen tisztelt veje néhány percig nőnek képzelni magát, de úgy igazán, és aztán, ha még akkor is képes végigmondani a fenti monológot, tegye. Weichner Géza ilyenkor kért kétkörnyi gondolkodási időt, s aztán bevallotta, bármennyire szerette volna is, nem képes nőnek képzelni magát: akkor adták döntetlenre.

És Trézsi? Ő vajon mit válaszolt volna arra a kérdésre, ha megkérdezik, hogy boldog-e? Talán ő is azt mondta volna, igen, de közben egy egészen kicsit oldalra fordította volna a fejét, és csöppnyit elhúzza a száját, ahogy szokta. És észre se veszi, hogy ezt műveli.

Trézsi valahol itt, házassága ötödik esztendejében, harmadik gyermekét várva gondolt először arra, hogy valami hiányzik az életéből. De hogy mi, arra nem tudott pontos választ adni. Talán a véglegesség ijesztette meg, gondolta, hogy betöltötte a huszonhetet, rövidesen három gyermekes anya lesz, ha végigtekint jövendő életén, ellát a haláláig. Egyszer biztosan szül még, aztán tizenöt-húsz év elmegy a gyermekei nevelésével, közben a férje komoly üzemmé fejleszti a műhelyét, egy idő után beköltöznek a Belvárosba, s vesznek egy kis nyaralót a Svábhegyen. Aztán jönnek az unokák, a ráncok az arcon, sudár termete meghajlik kissé, szőke haja megőszül. Eltemeti az urát, s ő valamelyik lányához költözik majd, úgy várja a halált. Trézsinek nem volt semmi kifogása egy ilyen életút ellen, csak a véglegessége, csak az riasztotta. Hogy ez már így lesz, nem másképp. Pedig annyi, de annyi másképp lenne, lehetne a világon.

Trézsi racionális lény volt, több volt benne a sváb ősökből, mint apjában-anyjában együttvéve (az anyja felmenőiről különben is csak találgatni lehet), szerette megtervezni a dolgokat, szerette kiszámítani a következő lépéseit, a bizonytalanság, akárcsak a Franzl-t, zavarta nagyon. Most, vélte, hogy megfejtette bujkáló rosszkedve okát, könnyűszerrel úrrá is lehet rajta. Trézsi, akárcsak az apja, nem hitt a túlvilági létben, idelenn kell orvosolni, ami orvosolható, ami pedig gyógyíthatatlan, azzal jobb, ha megtanulunk együtt élni.

Trézsi számára a szülei élete volt az igazi minta. Amikor férjhez ment, azt akarta újrateremteni, persze, jobb anyagi viszonyok között. Igyekezett is, ahogy csak bírt, meghitt, meleg körülményeket teremteni maga körül, s a férje, aki ridegebb családban nőtt fel, hálás is volt ezért. Volt sok apró figyelmesség, volt bizonyos jókedv, volt kölcsönös segítség, egymás tiszteletben tartása. Mégse lett minden olyan, amilyen otthon volt. Valami hiányzott. Trézsi csak nagy sokára merte bevallani magának, mi: Tívó Anna ugyanis szerelmes volt abba a férfiba, akinek a kezét nyújtotta, ő pedig nem volt szerelmes. Tisztelte, nagyra tartotta, sőt, egész lelkével szerette a Weichner Gézát, elismerte, hogy keresve sem találhatott volna nála jobb férjet, de szerelmes nem volt bele soha, egyetlen pillanatra sem.

Trézsi első gyerek volt, és ez a státus számos kötelezettséggel járt. Azzal például, hogy egy idő után menjen férjhez: ott állt egy egész sor mögötte, arra várván, hogy neki bekössék a fejét. Trézsi vágyott rá nagyon, hogy úgy dobbanjon meg a szíve egyszer, ahogy az anyjáé dobbant az apja láttán, de az idő csak múlt, múlt, Trézsi betöltötte már a huszonegyet is, és dobbanás még sehol. A legidősebb Zimmerl-lány akkor megértette, hogy nem várhat tovább. Megértette, hogy a szerelem csodás égi ajándék, amit nem mindenki érdemelhet ki, főleg nem akkor, amikor éppen férjhez kellene mennie. A szüleinek jutott belőle, neki nem, gondolta akkor sóhajtva, és amikor eldöntötte, hogy lépni fog, el is temette magában a szerelem utáni vágyat. Ami, lám csak, így, kerülő úton, sok év után, mégis utolérte.

Trézsi úgy ment férjhez, hogy használhatatlanul keveset tudott a férfiakról. A lányságát a velencei vonat hálókocsijában vesztette el, egy hirtelen fékezés következtében oly turbulensen, hogy önkéntelenül felsikoltott. Az ifjú férj, akinek addig csak az előfizetéses szerelem alapjaival volt módja megismerkedni, ezt az elragadtatás jelének érezte, s a későbbiekben is ragaszkodott kettejük intim perceiben ehhez a különleges torokhanghoz: Trézsi készséggel előállította neki. Mint ahogy készséggel megtett minden mást is, amire a férje vágyott: Weichner Géza el volt ragadtatva, és biztos volt benne, hogy a hitvesi ágy a feleségének is épp olyan forró, mint neki. Weichner Gézáné Zimmerl Terézia meghagyta ebben a hitben. Pedig számára a házasélet csak kötelesség maradt. Olyanfajta kötelesség, mint az ablakpucolás, a főzés vagy a téli ruhák naftalinba rejtése. Nem volt terhes kötelesség, de mégiscsak kötelesség volt. És Trézsi igyekezett ezt is ugyanolyan jól csinálni, mint minden más kötelességét.

(Ha már kötelesség: bizony, a Trézsi dolga volt az is, mert a Tívó Anna alkalmatlan volt rá, hogy a húgait több-kevésbé beavassa, elméletileg legalábbis, a házasélet rejtelmeibe. Jól emlékszik, amikor hazatértek a nászútról, Jankáék beterelték a lányszobába, rádöntötték az ágyra, és

rászóltak, mutasd! Trézsi nevetve vetkőzött pendelyre, aztán a hátára feküdt, combjait széttárta, kezeivel megölelte a levegőt, és lassú csípőmozgásba kezdett. A többiek úgy nézték, mint egy parafadugóra tűzött cserebogarat szokás. Végül Lola (akkor még Alojzia) törte meg a csendet. „És mit érzel… olyankor?" Trézsi merengett egy sort, aztán kibökte: „Elhivatottságot.")

Trézsit zavarta ez a lelkébe visszaszivárgó hiány. Elhatározta, hogy rövid úton véget vet neki: az élet nem az álmokról szól. Már egészen jól haladt ezen az úton, amikor, maga se tudja, miért, kölcsönkérte a Jankától azt a verseskötetet.

Nem kellett volna.